Payını Satan Yatırımcı ve SPK

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay 13. Daire	24.03.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/1635	2025/1350	6362 s. SPKn 26, Anayasa 125, İYUK 2/1-b, 49, 7222 s. K. 27

ÖZET

SPK'nın kontrol devrinde tanıdığı pay alım teklifi muafiyeti yargı kararıyla iptal edildi. Muafiyetten sonra paylarını borsada satan yatırımcı, tekliften yararlanamadığı için Kuruldan tazminat istedi. Mahkeme, kendi iradesiyle yapılan satışın illiyet bağını kestiğini kabul etti; Danıştay onadı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/payini-satan-yatirimci-spk-tazminat-illiyet-danistay-2025-1350/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2024/1635 E. , 2025/1350 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2024/1635

Karar No:2025/1350

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Kurumu

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU: ... Bölge İdare Mahkemesi .... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem: ... Şirketler Grubu Holding A.Ş.'nin (...) sahip olduğu ... Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.'nin (...) sermayesinin %77,67'sini temsil eden payların devralınması nedeniyle II-26.1 sayılı Pay Alım Teklifi Tebliği (Tebliğ) çerçevesinde ... pay alım teklifi yükümlülüğüne yönelik ... Medya Yatırımları Ticaret A.Ş.'nin (...) muafiyet talebinin kabulüne ilişkin 16/08/2018 tarih ve 990/38 sayılı Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) kararının yargı kararıyla iptali üzerine, bu işlem sebebiyle uğranıldığı ileri sürülen zarar nedeniyle fazlaya ilişkin haklar saklı tutulmak üzere 307.000,00-TL (Miktar artırım dilekçesiyle 1.000.000,00-TL) maddi tazminatın, pay alım teklifinin yapılma zorunluluğunun doğduğu tarih itibarıyla iki ayı aşan her gün için yıllık TRLIBOR oranının %50 fazlası oranı ile hesaplanacak faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; idarenin mali sorumluluğunun türlerinden biri olan kusurlu sorumluluğun, hizmet kusuru kavramı ile açıklandığı, buradaki kusur kavramının, özel hukuktaki kast, ihmal, dikkatsizlik gibi öznel unsurlar ile tanımlanmadığı, idare tarafından yürütülen bir hizmetin kurulmasında, düzenlenmesinde ya da işletilmesindeki bozukluk ve aksaklık şeklinde nesnel bir tanımlama yapılarak hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi gibi hallerden ... zararların tazmininde idarenin kusurlu sorumluluğu ilke ve esaslarının uygulandığı, dolayısıyla, bir olayda idarenin kusurlu sorumluluğundan bahsedilebilmesi için, öncelikle ortada hizmet kusuru teşkil eden bir durumun varlığının gerektiği, idarenin işlemlerinden ... zararların tazmin edilmesi amacıyla açılan tam yargı davalarında, idari işlemin hukuka aykırı bulunması idarenin hizmet kusurunun varlığını ortaya koymakla birlikte hizmet kusurunun bulunmasının yeterli olmadığı, genel sorumluluk koşullarının da somut olayda gerçekleşmiş olmasının arandığı, bu koşulların ise, idari işlem ya da idareden sadır olan ihmali veya icrai bir eylemin varlığı, tazmin isteminde bulunanın maddi veya manevi bir zararının bulunması ve söz konusu zararın idarenin işlem ya da eyleminin bir sonucu olması yani zarar ile idari davranış arasında kurulabilen bir illiyet bağının mevcudiyeti olduğu;
Uyuşmazlık konusu olayda her ne kadar davacı tarafından, davalı idarenin hukuka aykırı muafiyet kararı nedeniyle hisselerini düşük bedelle satmak zorunda kaldığından bahisle zarara uğradığı ileri sürülmekte ise de borsada alım satım işlemi yapan davacının kendi özgür iradesiyle alım satım kararları vererek riski üstlenmiş olduğu, dolayısıyla davacının kendi eyleminin idarenin tazmin yükümlülüğünü keseceği anlaşıldığından, zarar ile idarenin işlemleri arasında uygun illiyet bağının varlığından söz edilemeyeceğinden tazminat talebinin reddi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince; istinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararının usul ve hukuka uygun olduğu ve davacı tarafından ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI: Davacı tarafından, küçük yatırımcı olduğu, bütün payları süreç boyunca elinde tutmasının beklenemeyeceği, muafiyet kararında idarenin hizmet kusurunun bulunduğu, idarenin takdir yetkisini kullanırken küçük yatırımcıyı koruması gerektiği, hukuka aykırı işlemin davalı idarenin kusurunu gösterdiği, muafiyet koşullarının sağlanmadığının idare tarafından da bilindiği, muafiyet kararından sonra payın değerinin çok düştüğü, zararın hesaplanması için bilirkişi incelemesi yaptırılmadığı, muafiyet kararının iptalinden sonra verilen Kurul kararının iptali için açılan davanın sonucunun beklenmesi gerektiği, pay alım teklifi yükümlülüğünün hiçbir şarta bağlanamayacağı, Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmadığı ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: Davalı idare tarafından, 16/08/2018 tarihli Kurul kararının iptali sonrasında ... Medya'nın pay alım teklifi yükümlülüğünün esaslarının yeniden belirlenmesine yönelik alınan ... tarih ve...sayılı Kurul kararıyla, 16/08/2018 tarihi itibarıyla pay sahibi olan yatırımcıların, pay alım teklifi tarihi itibarıyla "portföylerinde tutmaya devam ettikleri kısmın" pay alım teklifine konu edilebilmesine karar verildiği, 16/08/2018 tarihinde pay sahibi olup daha sonra paylarını elinden çıkaran pay sahipleri bakımından durumun "hukuki imkansızlık" çerçevesinde değerlendirildiği, dolayısıyla paylarını elinden çıkarmış olan davacının pay alım teklifi yükümlülüğünden yararlandırılamayacağı, davacının paylarını kendi iradesi ile sattığı, payların satılmasının muafiyet kararıyla ilişkilendirilemeyeceği, satışların kısmi olarak yapıldığı, panik satışı olmadığı belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ:

A. Maddi Olay

...'ın sahip olduğu ...'in sermayesinin %77,67'sini temsil eden 428.732.788,05-TL nominal değerli payların ... Medya'ya devri sonucunda anılan şirketin yönetim kontrolü ... Medya'ya geçmiş; bu kapsamda, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 26. maddesi uyarınca 16/05/2018 tarihi itibarıyla ... Medya'nın ...'in diğer ortaklarına ait payları satın almak üzere zorunlu pay alım teklifinde bulunma yükümlülüğü doğmuştur.

... Medya tarafından davalı idareye yapılan 23/05/2018 tarihli başvuru ile, II-26.1 sayılı Tebliğ'in 18. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında pay alım teklifinde bulunma zorunluluğundan muafiyet verilmesi talep edilmiştir.

... tarih ve ...sayılı Kurul kararıyla, ... Medya'nın ...tarihinde ... sayılı ile Kurul kaydına alınan 14/08/2018 tarihli yazısında taahhüt edildiği üzere ...'e 2018 yılı sonuna kadar gruplarınca 40.000.000,00-TL sermaye konulması şartıyla, söz konusu muafiyet talebinin olumlu karşılanmasına karar verilmiştir. Anılan Kurul kararına karşı birçok dava açılmış olup, ... İdare Mahkemesinin... tarih ve E:..., K... sayılı kararıyla davanın reddine karar verilmiş, karara karşı yapılan istinaf başvurusu üzerine ... Bölge İdare Mahkemesinin ... İdari Dava Dairesinin... tarih ve E:..., K:... sayılı kararıyla, istinaf başvurusunun kabulüne, kararın kaldırılmasına, Kurul kararının muafiyete ilişkin kısmının iptaline karar verilmiştir. Anılan karara karşı yapılan temyiz başvurusu Dairemizin 06/10/2021 tarih ve E:2021/3822, K:2021/3196 sayılı kararıyla reddedilmiş ve iptal kararı kesinleşmiştir.

Kurul tarafından, ... Bölge İdare Mahkemesi ...İdari Dava Dairesinin... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının uygulanması amacıyla,... tarih ve .../... sayılı kararıyla, ...'e zorunlu pay alım teklifinde bulunma yükümlülüğü kapsamında Kurula başvurulması için süre verilmiştir.

Anılan Kurul kararı kapsamında, ... tarafından Kurula başvurulmuş olup, bu başvuru kapsamında Kurul, uyuşmazlık konusu ... tarih ve ... kararıyla zorunlu pay alım teklifinde bulunma yükümlülüğüne ilişkin hususları karara bağlamıştır.

Anılan Kurul kararının "16/08/2018 tarihi itibarıyla mevcut pay sahibi olan ve anılan tarihte sahip olunan paylardan, pay alım tarihi itibarıyla portföyünde bulunduran kısmın pay alım teklifinden yararlandırılmasına" ilişkin kısmı nedeniyle davacının pay alım teklifi yükümlülüğü kapsamında 16/08/2018 tarihinde sahip olduğu pay miktarınca ...'e pay satamayacağının anlaşılması üzerine, davalı idareye 14/06/2022 tarihinde zararının tazmin edilmesi istemiyle başvuru yapılmış, bu başvurunun idare tarafından reddedilmesi üzerine bakılan dava açılmıştır.

B. İlgili Mevzuat

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 125. maddesinin yedinci fıkrasında, "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden ... zararı ödemekle yükümlüdür."; 167. maddesinin birinci fıkrasında, "Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler." kurallarına yer verilmiştir.2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, "İdari dava türleri şunlardır: (...) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, (...)" kuralına yer verilmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı; sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesidir."; pay alım yükümlülüğünün doğduğu tarih itibarıyla 26. maddesinin birinci fıkrasında, "Halka açık ortaklıklarda yönetim kontrolünü sağlayan payların veya oy haklarının iktisap edilmesi hâlinde diğer ortakların paylarını satın almak üzere teklif yapılması zorunludur. Pay alım teklifinde bulunulmasına ve pay alım teklifinde bulunma zorunluluğundan muafiyete ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir." kuralları yer almıştır.

Pay Alım Teklifi Tebliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasında, "Herhangi bir kişi veya birlikte hareket ettiği kişiler tarafından, hedef ortaklığın sermayesini temsil eden paylarının kısmen veya tamamen iktisap edilmesi suretiyle yönetim kontrolünün elde edilmesi hâlinde, hedef ortaklığın sermayesini temsil eden diğer paylarını elinde bulunduran tüm pay sahiplerinin haklarını koruyacak şekilde pay alım teklifi yapılması zorunludur. Pay alım teklifinde, hedef ortaklığın sermayesini temsil eden aynı gruba dahil tüm payları eşit işleme tabi tutulur."; 11. maddesinin birinci fıkrasında, "Gönüllü olarak yapılan kısmi pay alım teklifi, blok veya münferit alımlar ya da diğer herhangi bir yöntemle, tek başına veya birlikte hareket ettikleri kişilerle beraber, doğrudan veya dolaylı olarak bir ortaklığın yönetim kontrolünü sağlayan paylarını veya oy haklarını iktisap edenler, diğer ortaklara ait payları satın almak üzere pay alım teklifinde bulunmak zorundadır." kuralları yer almaktadır.

C. Hukuki Değerlendirme

Anayasa'nın 167. maddesiyle, anayasa koyucu Devlete; para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirler alma ve fiili ya da hukuki tekelleşmeyi ve kartelleşme önleme görevini vermiştir.

Nitekim, anayasa koyucu Anayasa'nın 167. maddesinin gerekçesinde, "Bu madde Devlete üç görev yüklemektedir. Birincisi, özel teşebbüsün rekabet koşulları içinde yararlı yönde gelişmesine yardımcı olacaktır. Rekabet koşullarını sağlamanın tabiî sonucu ise, buna bağlı olan diğer iki görevdir. İkincisi, Devletin piyasada fiilî ve anlaşma sonucu tekelleri önlemesidir. Bu görev hem özel hem de kamu kesimi için öngörülmektedir. Tekeller ve tekel benzeri gruplaşmaları, hem tüketim hem de hizmetler sektöründe önlemek, konzernler hâkimiyetini dağıtmak sağlıklı bir toplum, sağlıklı bir demokrasi için vazgeçilmez şartlardır. Tekelciliğin her türlüsünün zararından fertleri ve toplumu korumak, toplumun huzur ve refahı ile de ilgilidir. Üçüncüsü, tekel teşkil etmemekle beraber, tekel oluşturamayan üretim ve hizmet kuruluşlarının fiyat anlaşmaları, üretim hataları, coğrafî bölge paylaşma ve benzeri suretlerde gerçekleştirecekleri karterler de yasaklanmıştır. Piyasaların bu şekilde denetlenmesindeki zorunluk, bu denetlemenin Anayasal bir direktif olarak düzenlenmesini zorunlu kılmaktadır. Rekabetin ortadan kalktığı, tekellerin ve kartellerin fiyatları oluşturduğu ve etkilediği üretim-fiyat çizgisinin dışına da taşırabildiği bir toplum olmanın sakıncaları önlenmek istenmiştir." ifadelerine yer vermiştir.

Anayasa koyucu tarafından verilen bu görev çerçevesinde, sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için sermaye piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesi amacıyla 6362 sayılı Kanun vazedilmiş ve bu görev davalı idareye verilmiştir.

Sermaye piyasasının etkin ve verimli bir şekilde işleyebilmesi, küçük yatırımcının hak ve menfaatlerinin davalı idare tarafından sıkı ve etkili bir şekilde idare tarafından korunmasına bağlıdır. Zira küçük yatırımcının haklarının korunmaması halinde, küçük yatırımcının idareye ve sermaye piyasası sistemine olan güveni sarsılacak ve sonucunda bütün sistem zarar görecektir.

Küçük yatırımcının haklarının korunması kapsamında yer alan müesseselerden birisi de 6362 sayılı Kanun'un 26. maddesinde düzenlenen pay alım teklifi yükümlülüğü müessesesidir.

Pay alım teklif yükümlülüğü, anonim şirket kontrolünün sermaye piyasası hukuku anlamında el değiştirmesi ve her halde sermaye piyasası mevzuatında kontrol değişikliği olarak öngörülen başkaca özellikli durumların gerçekleşmesi halinde, kontrolü ele geçiren yeni kişi veya kişilerin kontrolünün dışında kalan azınlık pay sahiplerine, onların paylarını satın almak üzere belli bir fiyattan teklifte bulunma zorunluluğunu ifade etmektedir.

Pay alım teklifi müessesesiyle, azınlıkta kalan pay sahiplerine ortaklığın değişen yönetim kontrolü sonrasındaki durumunu değerlendirerek ortaklıkta kalma veya çıkma imkanı verilmektedir. Böylece, ortaklıkta kalan pay sahipleri de paylarını kontrolü ele geçiren kişiye devreden pay sahipleri ile benzer koşul ve fiyatla paylarını devredebilme imkanına sahip olmaktadır.

Pay alım teklifi yükümlülüğü temelde, azınlık pay sahiplerinin korunması ile kontrol priminin paylaşılması ve bu kapsamda pay sahipleri arasında eşitliğin sağlanmasını amaçlamaktadır.

Ortaklıkta hakimiyete sahip kişi ya da kişi grubunun değişmesi durumunda, azınlık pay sahiplerinin bu değişiklikten zarar görmemeleri için pay alım teklifinde bulunulması, azınlıktaki pay sahiplerine paylarının alınması ile ortaklıktan çıkma, yani kontrolü el değiştiren ortaklıkta kalıp kalmama tercihinde bulunma imkanı sunmaktadır. Pay alım teklifi zorunluluğunun bir başka gerekçesi olan kontrol priminin paylaşılması da esasen yine azınlık pay sahiplerini koruma amacına matuftur. Ortaklığın devrini sağlayan işleme konu hisseler için ortaklığın gerçek veya piyasa değerine nazaran ödenen yüksek fiyattan (kontrol priminden) sadece kontrol sahibinin değil, azınlık pay sahiplerinin yararlanması için, kontrolü devralan kişi veya kişilerin pay alım teklifinde bulunma zorunluluğuna tabi olması ve teklif fiyatının kontrol primini kapsayacak şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Kontrol priminin bu şekilde paylaşılması gerekliliği, pay sahiplerinin eşitliği ilkesinin bir sonucudur.

Pay alım teklifinde bulunma yükümlülüğünün amacı dikkate alındığında, bu yükümlülükten faydalanabilecek olan kişilerin, devralan yönetimden önce pay sahibi olmaları gerekmektedir. Bununla birlikte, 25/02/2020 tarih ve 31050 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7222 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle, 6362 sayılı Kanun'un 26. maddesine eklenen “söz konusu payların veya oy haklarının iktisabının kamuya açıklandığı tarihte pay sahibi olan” ibaresi ile bu durum açıklığa kavuşturulmuştur. Ancak, Kanun ile yapılan bu düzenleme öncesinde Kurul, istikrarlı bir şekilde, zorunlu pay alım teklifi yükümlülüğünden yararlanacakların kapsamını belirlerken “pay alım teklifinin yapıldığı” anda pay sahibi olmayı esas almaktaydı. Bu durumda, devrin kamuya açıklanmasından sonra, yeni yönetimin farkında olan kişilerin de zorunlu pay alım yükümlülüğünden faydalanmasına yol açmaktaydı.…’in sermayesini oluşturan payların %77,67’nin … tarafından devralındığı, 16/05/2018 tarihinde kamuya duyurulduğu, … tarafından, zorunlu pay alım teklifi yükümlülüğünden muaf tutulmak için Kurula başvuruda bulunulduğu, bu başvuru uyarınca Kurulun 16/08/2018 tarih ve 990/38 sayılı kararıyla yükümlülükten muafiyetine karar verildiği ancak bu Kurul kararına karşı birçok dava açıldığı ve açılan davalar sonucunda Kurul kararının iptal edildiği, iptal kararının uygulanması amacıyla Kurulun … tarih ve … kararıyla “16/08/2018 tarihi itibarıyla mevcut pay sahibi olan ve anılan tarihte sahip olunan paylardan, pay alım tarihi itibarıyla portföyünde bulunduran kısmın pay alım teklifinden yararlandırılmasına” karar verildiği anlaşılmaktadır.

Kurulun … tarih ve … kararının “16/08/2018 tarihi itibarıyla mevcut pay sahibi olan ve anılan tarihte sahip olunan paylardan, pay alım tarihi itibarıyla portföyünde bulunduran kısmın pay alım teklifinden yararlandırılmasına” ilişkin kısmının hukuka uygunluğu ayrıca tartışılabilirse de (Bkz.: Dairemizin 02/05/2024 tarih ve E:2024/540, K:2024/1968 sayılı kararındaki Tetkik Hâkimi Düşüncesi) davanın … tarih ve …/… sayılı muafiyete ilişkin Kurul kararı nedeniyle uğranılan zararın tazmini amacıyla açıldığı göz önüne alınarak, idarenin tazminat sorumluluğu üzerinde durulmalıdır.

Klasik idare hukuku öğretisinde de belirtildiği üzere, idari dava türlerinden birisi olan tam yargı davasıyla idare hukuku alanında ihlal edilen bir hakkın yerine getirilmesi ya da uğranılan zararın giderilmesi istenir. İdare kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup, idari eylem ve/veya işlemlerden … zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde, işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen

hizmet kusuru, hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hâllerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin sorumluluğunun doğmasına yol açmaktadır.

İdarenin hukuki sorumluluğu, kamusal faaliyetler sonucunda, idare ile yönetilenler arasında yönetilenler zararına bozulan ekonomik dengenin yeniden kurulmasını, idari etkinliklerden dolayı bireylerin uğradığı zararın idarece tazmin edilmesini sağlayan bir hukuksal kurumdur. Bu kurum, kamusal faaliyetler nedeniyle yönetilenlerin malvarlığında ortaya çıkan eksilmelerin ya da çoğalma olanağından yoksunluğun giderilebilmesi, karşılanabilmesi için aranılan koşulları, uygulanması gereken kural ve ilkeleri içine almaktadır.
Genel anlamı ile tam yargı davaları, idarenin faaliyetlerinden ötürü, hakları zarara uğrayanlar tarafından idare aleyhine açılan tazminat davalarıdır. Bu tür davalarda mahkeme, hem olayın maddi yönünü, yani zararı doğuran işlem ve eylemleri, hem de bundan çıkabilecek hukuki sonuçları tespit edecektir. İdarenin tazminat borcunun doğabilmesi için tam yargı davalarında, davacının kişisel (sübjektif) bir hakkının varlığının yanı sıra, bu hakkının idarenin idari nitelikteki bir işlem veya eylemi nedeniyle ihlal edilmesi, bu ihlal sonucunda bir zararın ortaya çıkması, ihlalin kural olarak idarenin kusurundan kaynaklanması ve zarar ile idari işlem veya eylem arasında uygun illiyet bağının bulunması gerekmektedir.

İdare kamu hizmetini ifa ederken, çeşitli eylemlerde ve işlemlerde bulunur. İdarenin hizmet kusurunun bulunup bulunmadığının değerlendirilmesinde, yapılan bütün eylem ve işlemler külli olarak göz önüne alınmalıdır.

Uyuşmazlık incelendiğinde, davalı idare tarafından hukuka aykırı bir şekilde... tarih ve... sayılı kararla hukuka aykırı bir şekilde ...'e pay alım teklif yükümlülüğünden muafiyet tanımıştır. Daha sonra anılan hukuka aykırı işlemin idari yargı yerlerince iptali üzerine, bu kusurunu telafi etme imkanına sahipken, hukuka aykırı bir şekilde,... tarih ve ... kararıyla, ... tarihi itibarıyla mevcut pay sahibi olan ve anılan tarihte sahip olunan paylardan, pay alım tarihi itibarıyla portföyünde bulunduran kısmın pay alım teklifinden yararlandırılmasına karar vererek küçük yatırımcıya muafiyet kararıyla vermiş olduğu zararı ortadan kaldırmamıştır. Bu nedenle, 6362 sayılı Kanun'un idareye vermiş olduğu küçük yatırımcının haklarını koruma görevinin icrai işlem ve hareketlerle ihlal edildiği anlaşıldığından, davalı idarenin ağır hizmet kusuru bulunmaktadır.

Derece mahkemelerinin kararları incelendiğinde, davalı idarenin işlemleri ile davacı tarafından uğranıldığı ileri sürülen zarar arasındaki illiyet bağının, davacının kendi iradesiyle satması sonucu kesildiği belirtilmiştir.

Türk, İsviçre ve Alman hukukunda hakim teori olan uygun illiyet bağı teorisine göre, somut olayda gerçekleşen türden bir sonucun olayların normal akışına göre, niteliği ve oluşu itibarıyla meydana getirmeye elverişli olan veya bu türden bir sonucun söz konusu sonuç arasındaki bağa uygun illiyet bağı denilmektedir. (doktrindeki bir esere atıf)

Bu çerçeveden bakılınca, 15/08/2018 tarihi itibarıyla pay sahibi olan bir kişinin muafiyet kararı olmasa ve hukuka aykırı muafiyet kararının iptali sonrasında, fiili pay alım yükümlülüğüne katılması hayatın olağan akışına uygundur. Bununla birlikte uygun illiyet bağı; mücbir hal, zarar görenin veya

üçüncü kişinin ağır kusur halinde kesilmektedir. Mahkemece davacının kendi iradesiyle payları satmasının illiyet bağını kestiği gerekçesine dayanılmıştır.

Zarar görenin kusurunun illiyet bağını kesebilmesi için, zarar görenin tam kusurlu olması gerekmektedir. Zarar görene yükletilebilecek kusurlu davranışın, zarar veren tarafından gerçekleştirilen ilk olayı ikinci plana atmış ve zararlı sonucu tek başına doğurmuş olmalıdır. Başka bir deyişle, zarar görenin kusurlu davranışının, yoğunluğu gereği, zararın uygun sebebi halini almış olması gerekir (doktrindeki bir esere atıf).

Davacı, hukuka aykırı muafiyet kararının öğrenilmesinden sonra, elindeki payları satmıştır. Davacının bu fiilinin illiyet bağını kesen bir hal olarak kabul edilmesi, davalı idare tarafından yapılan işlemin hukuka aykırı olduğunu düşünmesi gerektiği sonucunu doğuracaktır ki bu durum 6362 sayılı Kanunla kurulan idarenin kuruluş amacına aykırı olacaktır. Bir hukuk devletinde, kişilerin idari işlemlerin hukuka aykırı olduğunu düşünerek işlem yapması beklenemez.
Davacı tarafından gerçekleştirilen fiilin kusurlu ve uygun illiyet bağını kesebilecek nitelikte bir işlem olmadığı anlaşılmakla birlikte, tam yargı davası sonucunda tazminata hükmedilebilmesi için, idarenin hizmet kusuru ile uygun illiyet bağı yeterli değildir. Bunun yanında davacının zarara da uğraması gerekmektedir. Bununla birlikte, Mahkeme tarafından illiyet bağı bulunmadığı gerekçesiyle dava reddedildiği için davacının zararının bulunup bulunmadığı, bulunmakta ise ne kadar olduğuna dair herhangi bir araştırma yapılmamıştır.

Bu itibarla, davacının zararının bulunup bulunmadığı, bulunmakta ise ne kadar olduğuna dair gerekli araştırma yapılarak bir karar verilmesi gerekirken, davanın reddine yönelik İdare Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine dair temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Bölge idare mahkemesi kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin reddine,

2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddi yolundaki ... Bölge İdare Mahkemesi .... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı temyize konu kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde

sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, anılan Bölge İdare Mahkemesi kararının ONANMASINA,

3. Temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın davacıya iadesine,

5. 2577 sayılı Kanun'un 50. maddesi uyarınca, bu kararın taraflara tebliğini ve bir örneğinin de ... Bölge İdare Mahkemesi .... İdari Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın .... İdare Mahkemesine gönderilmesine, 24/03/2025 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.